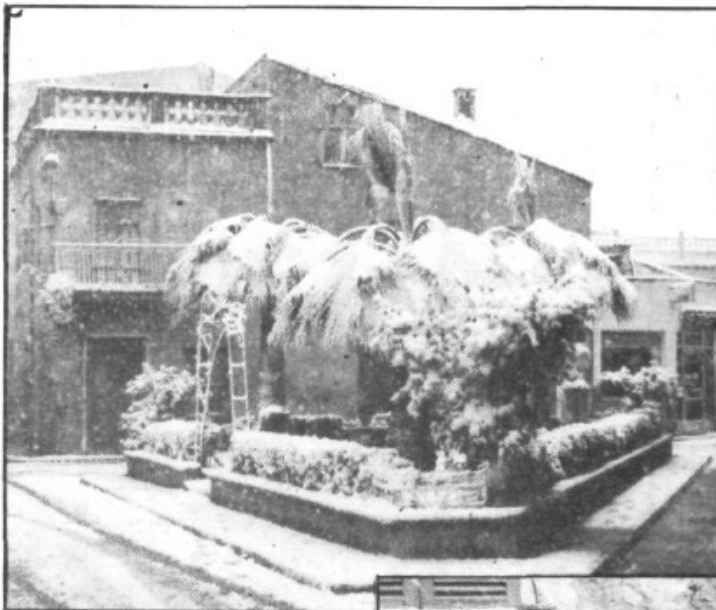

FLOR DE CARD

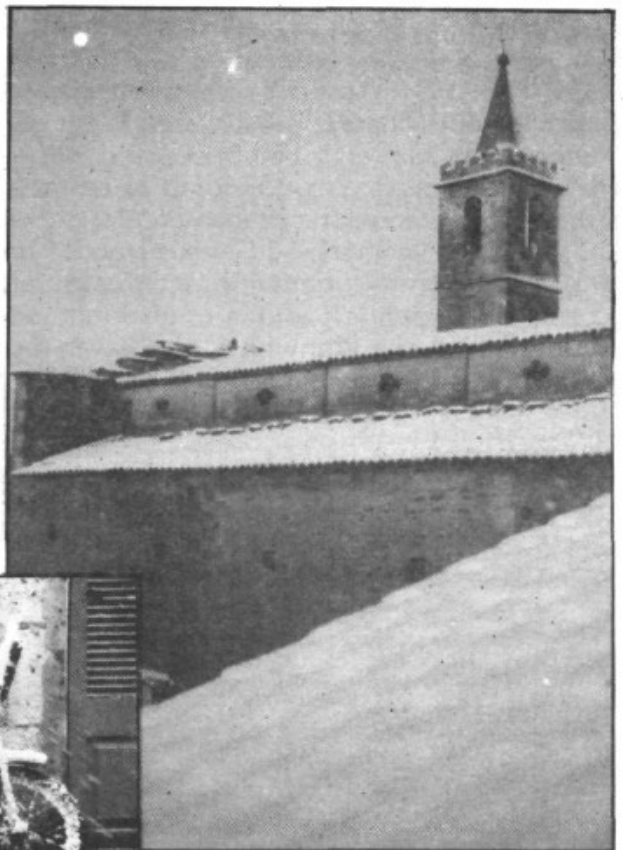

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

BOLLETÍ-REVISTA DEL CENTRE CULTURAL CARD * GENER DE 1985 * Nº 102

FOTOGRAFIES DE MATEU GIRART

GRÀCIES, TOMEU.

En Tomeu Domenge presentà, i a més per escrit, la irrevocable dimissió com a Director de Flor de Card. La seva decisió és tan lògica que no requereix la més mínima solfa.

Certament, no ha tengut mai uns lligams amb la revista excessivament forts: fa anys hi publicà una sèrie d'articles i molt de temps ha estat una mena de correu portador de Flor de Card als organismes oficials. I aquesta és una realitat, però obviament no "tota" la realitat.

En Tomeu es plantejà altres metes que no la premsa local i certament ha aconseguit uns objectius realment encomiables. I d'aquestes dues idees: passar de la revista i aconseguir tan alts objectius se'n deriva el punt d'admiració, car acceptà la responsabilitat sense compartir plenament les idees.

Eren uns moments difícils, el poder no acceptava la més mínima intromissió en el camp de la participació i/o informació dels quefers que ens atanyien a tots, i en Tomeu assumí el desafiament que ha mantingut fins ara. Va ésser un home avinent a l'hora de l'estreta.

Era un altre temps, evidentment, però cada decisió s'ha de valorar en el seu contexte, tant en el moment de l'acceptació com en el de la lògica dimissió; avui en Tomeu, amb el doctorat a la butxaca i amb un despatx de misser a Ciutat, encara ha tengut la delicadesa d'excusar la decisió sota un "canvi necessari" per al bon funcionament de totes les institucions, quan sap perfectament que al deixar la direcció de Flor de Card no hi haurà cap canvi substancial.

Per haver assumit i mantingut la Direcció nominal, pel detall motivador, i per tota la resta, gràcies, Tomeu!

... I 13.

Potser la lògica d'en Tomeu m'ha acabat de decidir, potser és el cansament d'un treball sord i constant, potser... Treize anys de redactar pòrtics i/o editorials -llevat d'algun cas excepcional- naiximateix són anys; però no, més que cansament crec que és lògica: l'editorial és la veu de la publicació, per tant qui l'ha de redactar és qui se senti més identificat amb aquesta, l'ànima de la revista, qui més l'estima perquè més hores hi treballa, i tot això considerant, i malgrat les opinions emanades del Consell de Redacció, sincerament, crec que és aquest -redactar els editorials- un paper que avui per avui no és el meu.

Guillem Pont

Flor de Card

Bolletí-revista del Card, Centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Telèfon: 569119

Gener de 1985. Número 102.

Dipòsit legal: 765-1973.

Edita: Centre Cultural Card.

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra).

Director: Josep Cortès i Servera.

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Pont

Guillem Quina

Guillem Soler

Miquel Sureda

COL.LABOREN

Mateu Girart, Josep Cortès, SMOE, Escola, Grup de Joves, APA, Guillem Femenias, Guillem Pont, Ramon Rosselló, Maria Galmés, Antònia Servera, Xesc, Pere J. Lull, Coordinadora s'Àguila Lliure, Llorenç Ramis, Premsa Forana, Llorenç Artigues, Tomeu Riera, Bel Nicolau, Andreu Amer, Felip Forteza.

NOTA

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

FOTO FELIP FORTZA

Josep Cortès

Dia 27 de gener, a Ses Sitges i organitzada per Flor de Card, va tenir lloc una Trobada de Premsa Forana a la qual hi assistiren, a més de la majoria dels nostres col·laboradors habituals, representants de 21 revistes d'altres tants pobles de Mallorca.

A l'orde del dia de la diada hi vàrem incloure una explicació del funcionament de Ses Sitges com a centre educatiu, que va dur a terme en Guillem Pont abans de dinar. Els assistents mostraren interès en conèixer diversos aspectes de la finca i de les activitats que s'hi duen a terme.

En haver dinat, voltant la foganya, férem l'assemblea, a la qual tractàrem els següents punts:

1.- El president, en Carles Costa, informà que el President de la Comunitat Autònoma ens havia concedit una subvenció de 3.000.000 de pessetes per a l'any 1984 i que es repartiria pel sistema de punts, d'acord amb aquesta proporció: revistes setmanals, 4 punts; quinzenals, 2 punts i mensuals, 1 punt.

Per tractar aquest tema i altres relacionats amb el Govern, dia 4 de febrer l'assessor del President Cañellas assistirà a la reunió habitual de la directiva, i dia 9 farem un sopar a Lluç on se'ns farà entrega de l'esmentada subvenció.

2.- En el segon punt parlàrem de l'ajuda que el Consell de Mallorca ens havia concedit i de la manera

com es duria a terme. Sembla que tenen interès en continuar igual que l'any passat, és a dir, pel sistema d'anuncis, i, com que les tarifes publicitàries no són gaire uniformes, acordàrem unificar almanco les relacionades amb les institucions autonòmiques.

Després de diverses discussions sobre el percentatge que havia de rebre cada publicació, i mirant de nivellar un poc més les ajudes, acordàrem que, d'ara en endavant es repartirien de la

següent manera: setmanals, 4 punts; quinzenals, 3 punts; mensuals, 2 punts; altres, 1 punt.

3.- De cara a la subvenció de 600.000 pts. que ens havia insinuat en Gilet per a la campanya de normalització lingüística, acordàrem esperar que l'oferta es concretàs. De tota manera l'opinió més generalitzada era de rebutjar-la, que que consideràrem que la quantitat que tocava a cada publicació era insignificant si la comparem amb les que donen als diaris de Ciutat, i això que el percentatge de planes en català és abrumadorament superior a les revistes de la Premsa Forana.

Després de l'assemblea es donà per acabada la trobada, no sense celebrar la bona feina que havien realitzat els i les cuineres, rostint pollastres i fent senyorets en el forn de llenya. Aprofitam aquestes retxes per donar les gràcies a tots els qui, d'una manera o de l'altra, ajudaren a que sortís una xida ben rodona.

FOTO TRÉSPEUS

FOTO MARIA DEL SANCHE

ACTIVITATS DE TEMPS LLIURE DURANT LES VACANCES DE NADAL

Com suposam recordareu, les passades vacances de Nadal es dugué a terme una sèrie d'activitats per als nins damunt la plaça de l'Ajuntament amb motiu de la preparació de l'Arribada dels Reis:

Els qui coordinarem aquesta nova experiència quedarem realment sorpresos de la quantitat de nins assistents. Si tenim en compte que el temps no acompanyava gens, i que per la televisió feien molts de programes infantils, el tenir un centenar de nins/es treballant i fent bulla dues hores cada dia, amb aquell oratge, és tot un èxit.

Hi ha que dir que els nins es portaren molt bé, a més de fer molta feina:

* El primer dia, reunits en grups, acordarem posar un nom a cada grup, i quedaren així:

- a) Els moixets (preescolar)
- b) Torró de xocolata (cicle inicial)
- c) Reina Dorada (cicle mig)
- d) Dràcula (cicle superior)

Començarem fent mòbils de paper de colors, el quals, encara que una mica banyats, han estat penjats totes les festes en el carrer Major.

* Dia 28 dibuixarem grans cartells amb l'arribada dels Reis, i els exposarem davall les arcades de la plaça de l'Església.

* Dia 29, imitant els bons artesans, fem un betlem de fang, i llavors el col·locarem a l'entrada de l'Ajuntament.

* També tots els nins, amb molta d'illusió escrigueren cartes als Reis, sol·licitant per al poble de Sant Llorenç:

- un parc per a jugar
- una piscina
- un camp d'esports
- una casa de cultura
- un col·legi més gran

Totes les cartes varen esser entregades a SS.MM. Esperem, idò, que un dia o l'altre tot això arribi.

* El darrer dia pintarem medalles i banderes amb el nom del seu grup.

El dissabte decapvespre els pallassos aconseguiren de tots, grans i petits, un bon esplet de rialles.

Més tard arribaren els tan esperats Reis d'Orient. Els grups dels nins, amb els seus monitors, participaren a la cavalcada, cantant la cançó que havíem après durant la realització de les activitats, i els acompanyarem a l'adoració del betlem.

Creim que entre tots férem possible el donar als nins una participació activa, i a Sant Llorenç un aire de festa.

Escola "Mestre Guillem Galmés"
S.M.O.E.
"Grup de joves"
A.P.A.

CLÍNICA VETERINARIA

Hernán Cortés, 3
MANACOR
T. 554265

Burgues, s.n.
FELANITX
T. 581579

En vista de que Sant Llorenç és un d'es pobles de Mallorca per on campen més "esperits malignes", i per tant s'ambient és de lo més adequat, reunida en assemblea tota la cort infernal ha decidit organitzar-hi l'any que ve sa "III Trobada de Dimonis".

Així que, si no vos feis por, hi podreu veure aplegades totes ses criatures de l'avèrn: es batle, es regidors, en Cañellas, n'Albertí, en Cirerol, es governador i tot un enfilai de barrufets, diantres, bufarells i cucarells que els corren darrera per veure si pillen qualque animeta per berenar.

Procurau estar confessats!

Com que lluesc una nafra en es front de respectables dimensions, sa gent, per una simple associació de causa i efecte, se pensa que algun membre d'es Consistori m'ha investit amb un garrot.

Valguin aquestes retxes per desfer s'equívoc, ja que fou deguda a una carabassotada que vaig pegar a una biga per mor d'un càlcul de distàncies pres massa a lo aviat.

Vaja una fotuda que se'n degué dur en Falera si va llegir es "Diario de Mallorca" d'es 23 de gener!

Ara resulta que es diaris alemanys especialistes en turisme passen molta més pena per sa destrucció d'es paisatge de Mallorca que per s'inseguretad ciutadana.

I com que ell està convençut que lo millor p'es poble de Sant Llorenç és que vénguin molts d'estrangers, ara té collons d'apuntar-se an es GOB i demanar que se faci un parc natural a sa Punta de n'Amer!

Encara que es fet pugui sorprendre es lectors, sembla que en Gaspar Oliver, es conseller d'indústria i comerç, no va tan calent com mos pensàvem.

I ho demostra es fet de que s'altre-horabaixa, com que havia de venir p'es poble per tractar diversos assumptos, tres hores abans d'arribar ja li encengueren totes ses estufes de la Sala.

¿O és que tenien por de que no se mos costipàs?

Si l'any que ve els Reis d'Orient no duen res an ets al.lots de Sant Llorenç, podeu tenir per ben segur que és per culpa de s'Ajuntament. I és que en Gaspar i en Baltasar anaven més encesos que un mixto, i tenien raó, perquè an es sopar que va pagar s'il.lustríssim a tots (?) es que havien col.laborat en s'organització de sa festa, a posta o sense voler, no els va convidar.

Així que si l'any que ve vénen de buit i ets al.lots apleguen es responsables p'es seu compte, no vos véngui de nou si els posen es cul com un tamborino.

Seguint amb so seu particular sistema d'entendre es programa de normalització lingüística que va aprovar es Consistori, m'han assegurat que es batle NO va assistir a sa reunió que, per a tal fi, va celebrar en Gilet a Manacor.

De manera que si sa nostra llengua comença a reviscolar una mica no se deu, ni de molt!, an ets esforços que fa sa nostra primera autoritat perquè sigui així.

En Busco diu que sa majoria d'es llorencins estan alabats perquè l'any que ve es poble s'omplirà de dimonis.

Per fer una afirmació percentual tan categòrica només se m'ocorren tres camins: o li ha pegat a l'ull, o ha fet un referèndum o encara se basa amb allò de sa "adhesión inquebrantable".

Que cadascú trii es que li paresqui més adequat.

I clar, llavors resulta que els lectors estan queixosos i diuen que no els tenim informats, però ¿què hi podem fer si la nostra il·lustríssima Corporació no considera oportú el convocar plens a hores raonables? Bé sabem que jo estaria disposat a sacrificar-me i deixar la feina a mitjan matí per poder assistir a les sessions de les dotze, però el meu patró i jo -mirau per on!- mantenim en aquest punt una petita discrepància amb els resultats que ja us podeu figurar. Com a única alternativa per mantenir entretinguts als milions de llorencins que m'ho demanen, no se m'ocorr altre camí que inventar-me un ple, i així, a més de redactar jo mateix l'orde del dia amb els temes que bonament se'm vinguin a l'escudeller, em facilita la possibilitat de fer dir als personatges allò que em dóna la gana, possibilitat que -ho reconecm'engresca de valent.

Fetes aquestes consideracions prèvies i repetint que qualsevol semblança amb la realitat és pura coincidència, passem a l'orde del dia.

Essent aquest un ple imaginari sense precedent conegut, la secretària no va tenir ocasió de llegir l'acta de la sessió anterior i, per tant, va procedir a informar d'una proposta presentada pels dos regidors d'Aliança Popular segons la qual es demanava que la plaça de l'Ajuntament passàs a denominar-se "Plaça dels Països Catalans". En Falera, que lluia una corbata exageradament grossa amb els colors de les quatre barres, va defensar el canvi de nom amb l'èmfasi i la convicció acostumats: "Cal que recobrem els trets que caracteritzen la nostra identitat històrica, i que dissortadament ens foren furtats durant els malaurats anys que tots tenim allotjats a la memòria", digué aixecant-se dret i adoptant un posat que gairebé gosaria qualificar d'agressiu. La resta dels regidors, corpresos de l'eloqüència del ponent, donaren el vist-i-plau a la proposta, que hauria quedat aprovada si no fos perquè el batle trobà que hi mancava un informe tècnic de la Comissió de Sanitat.

-¿I què hi té que veure amb això sa Comissió de Sanitat?

-I jo que sé! Demana-ho an es batle que va esser es qui ho va dir!

En el segon punt en Tomeu Busco va manifestar -amb la conseqüent sorpresa dels assistents-, la intenció de baratar la finca de Ca'n Duai per una altra més aprop de la vila, i regalar-la al poble per tal de construir-hi un parc que servís d'esbarjo als joves i vells de Sant Llorenç.

"Així -digué- tendríem un lloc on poder jugar, passejar o reposar sense els trulls i les presses que caracteritzen la vida moderna". Només va posar per condició que al lloc més visible del parc hi havien de col·locar una estàtua seva, amb una inscripció al peu al·lusiva a la generositat del benefactor, i que el monument havia d'esser realitzat per un parent seu del poble que es dedica a fer escultures de fusta.

N'Antoni Cuc, del PSM, va sol·licitar que la proposta fos votada per separat, ja que, si bé estava disposat a recolzar la primera part, considerava que la segona era un escandalós atemptat contra l'estètica. "Vos imaginau -manifestà amb un rictus més aviat desagradós-, que haguéssim de veure sa cara d'es batle sempre que anàssim a passejar? Si encara s'artista li pogués modificar una mica sa fesomia per ventura es contraste no seria tan gros...".

Es veu que aquesta opinió estava prou generalitzada perquè, passats a votació, la proposta del regidor Sansó fou aprovada per deu vots a favor i una abstenció, la qual, segons la cara d'en Busco i els rumors que corrien per la Sala, podia ser ben bé que correspongués al vot emès pel batle.

A continuació en Mateu Puigròs, erigit per aquesta vegada en portaveu del CDS-PSOE, presentà a la consideració de la il·lustríssima la possibilitat de concedir la independència a Son Carrió, Cala Millor i Sa Coma. "Com que ara s'usen ses autonomies -manifestà-, no és cosa que Sant Llorenç quedi a s'Història com un búnquer d'es centralisme pansit i doni s'esquena a sa realitat!" El regidor Vaquer, ferit en lo més profund de ses conviccions, saltà de la cadira i, amb un to de veu més alt del que aconsella la serietat de la casa, li contestà que "totes ses comunitats que integren es terme de Sant Llorenç formen una unitat de destí en lo local, i que mai per mai recolzaria una proposta que desmembràs es solar patri". Aquesta intervenció, al contrari de la que havia protagonitzat en el primer punt, no va semblar que impressionàs gaire al grup diguem-ne -no sense les consabudes reserves- "progressista" del Consistori, a jutjar per la cara que li posaren.

- I es batle ¿què deia?

- Es batle, com sempre "impasible el ademán".

- I ho aprovaren o no?

- Ho volien deixar damunt sa taula, però, com que no foren capaços de trobar cap racó buit, no els va quedar més remei que aprovar-ho.

A l'apartat dels precis i preguntes, el batle, ressentit per l'esmena del regidor Sansó referent als seus trets facials, aprofità per adreçar-li tota l'artilleria:

-¿Quin temps fa que no has regat es dos cossiols que tenès davant, quan fa més de sis mesos que et férem s'encarregat?

¿Com és que sa teva quadrilla, que sempre presumeix d'ecologista, no ve a sembrar oliveres a Ca'n Duai? Això seria "fer poble" ara que hi hem de fer un parc!

-¿Per quin motiu, causa o raó sempre que vénc a beure a "S'Hort" serveixes primer an ets altres i a jo em fas estar empardalat a sa barra?

N'Antoni Sansó, sense perdre la calma, li contestà que regava els cossiols sempre que hi havia lluna nova; que amb lo de l'ecologia no havia de confondre els ous amb els caragols i que si l'havia fet esperar qualche pic, havia de comprendre que primer havia d'atendre als clients de cada dia que aquells que només se'n recorden de Santa Bàrbara quan trona.

I sense més punts a tractar el batle, a cop de maça, aixecà la sessió.

Josep Cortès

HE PERDUT LA CONFIANÇA

Mentre els peus em tremolen
pel compàs de la música
i el sol és tan alt
que no l'arrib amb la mà,
allà abaix,
al fons,
la vela llatina,
arcaica com el fang,
es mou poc a poc
sense aturar-se,
com sempre com segles fa.
Gires 180º a la dreta i els ulls
et sopeguen amb els nínxols vivents
que s'aixequen amenaçants
davant tu, "antiestètica organitzada", plens,
replens de parells
d'orelles dels dos sexes,
orelles sense cap ni peus.
I així, especialment avui
que el sol s'ha fet tan alt que ja
no l'arrib amb la mà,
he perdut la confiança
amb certa espècie animal.

Guillem Femenias

Un sol
fi:
Mallorca.

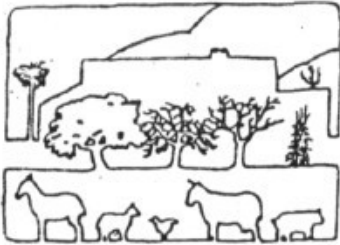

CONSELL
INSULAR
DE MALLORCA

LLIBRES I PAPERS

Beaum

Silenci, 7
MANACOR

Ses Sitges

CENTRE EDUCATIU I DE RECURSOS AMBIENTALS
Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Vet aquí la còpia manuscrita de l'opinió d'una alumna una vegada realitzada la visita a Ses Sitges. Potser no cal afegir-hi gaires comentaris.

ESCRIU LA TEVA OPINIÓ DE LA VISITA.

Me gustó mucho estar en la excursión porque hizimos muchísimos juegos y fabricamos queso, fuimos a ver los árboles, las plantas y las abejas, fue muy divertido y además muy interesante.

Los dueños de la granja fueron muy simpáticos y buenos.

Nos dieron el libro de donde apuntamos las cosas que nos explicaron más una libreta y una bolsa de abas de recuerdo esa excursión es la más divertida que había hecho.

Alumna de 4rt curs d'EGB
Col.legi: LICEU BALEAR

Altres activitats

Desembre 1.- Visita del grup Talaiot, vintena de mestres que seguí el programa "Un dia...", és a dir, no sòlament veren i escolta-

ren, sinó que "feren" les activitats que havien de seguir els seus alumnes.

Desembre 8.- Grup d'universitaris del C.A.P., acompanyats del Vicerector de la Universitat, Bernat Sureda, següeren el programa de visita.

Gener.- Per mor del fred s'hagué de perllongar la visita del col·legi Padre Poveda (es passá al febrer).

Gener 27.- Trobada de Premsa Forana (Veure la pàgina 3).

Gener, del 28 al 30.- "II Jornades d'Educació Ambiental per a ensenyants en formació".

Una vintena d'estudiants de 2on de Pedagogia juntament amb el seu professor Dr. Antoni Colom (que hagué d'abandonar per un grip que l'enrevoltava) treballaren sobre l'arrelament de l'ensenyament a l'entorn.

Alhora, uns vint alumnes de 5è amb el professor d'Educació Ambiental -Jaume Sureda- treballaren sobre les possibilitats de desenvolupament de varis programes dirigits a alumnes de BUP.

Guillem Pont

Fora vila

En el diari "Ultima Hora" del 2 de febrer va sortir publicada una pàgina referent a les subvencions olivereres que havia concedit la conselleria d'Agricultura. Com que hi havia referències a dos llorencins, reproduïm aquí un extracte d'allò que considerarem més interessant.

El funcionari que tramità les subvencions és un presumpte autor d'un delicte de corrupció administrativa i abús de poder.

Els serveis d'inspecció de la conselleria trobaren varis tipus d'irregularitats. Cinc finques que no tenien el més mínim dret a subvenció i amb les quals la Direcció de Producció Agrària del Ministeri d'Agricultura rescindirà el contracte i, en conseqüència, hauran de tornar els dobbers rebuts:

* Bartomeu Brunet	2.342.400
Antoni Fontanet	2.190.000
Ramon Alabern	2.908.500
Ignasi Moragues	1.815.000
* Francesca Aguiló	2.103.900

Sembla que queda tancat així un assumpte polèmic que enterbolia la imatge del Govern autonòmic. Una vegada més queda demostrada la importància de l'oposició, que va destapar l'afer, i de la premsa, que va informar a l'opinió pública sobre la política duita a l'hora de concedir les esmentades subvencions. Preguem perquè serveixi de lliçó a tots aquells que únicament s'atraquen a la política per obtenir beneficis particulars.

Josep Cortès

EL MAPAMUNDI DELS JUEUS CRESQUES

A hores d'ara molta gent ja coneix el mapamundi fet devers l'any 1375 pels jueus Cresques. Diversos historiadors n'han parlat, i també aquest mapa ha estat reproduït vàries vegades. Jo mateix a les distintes històries locals que he fet hi he reproduït el fragment corresponent a les nostres illes ja que s'hi destrien els noms de Cala Manacor, Portocolom, Sa Dragonera...

A l'Arxiu de la Corona d'Aragó hi he vist diversos documents referents als Cresques, pare i fill, notícies que resumiré tot seguit:

Dia 15 d'abril de 1368, el rei Pere accepta entre els familiars i domèstics Cresques Abram, jueu de Mallorca, mestre bruixoler i de mapamundi, amb les mateixes prerrogatives i gràcies que frueixen els altres domèstics; a més d'això no tindrà obligació de portar sobre el seu vestit la rodella que porten els altres jueus. (reg. 1426 f. 74v). (Nota: els jueus tenien obligació de portar sobre el pit una rodella de color groc i vermell com a distintiu de raça; d'aquesta manera són representats al retaule "Passio Imaginis" de Sant Salvador de Felanitx).

Dia 18 de setembre de 1380, el rei Pere escrivia als secretaris de l'Aljama de Mallorca sobre el fet que fan contribuir en els talls (imposts) com si fossin persones riques Cresques Abraham, mestre de mapamundi i bruixoler, i el seu fill Lahudà Cresques, quan en realitat són pobres. (reg. 1442 f. 128v)

Dia 9 d'abril de 1394, el rei Joan escriu al procurador reial de Mallorca dient que faci descarregar de tot càrrec la casa de Jafudà Cresques, ja que el rei li deu certs diners; convers ara anomenat Jaume Ribes: *"Com en paga de certa quantitat de moneda en la qual nós som tinguts an Jacme Ribes, convers, mestre de mapa mundis olim juheu de la dita Aljama, per certa obra que per nós ha feta, li haïam promès de descarregar e fer quiti un alberch seu que ha en la vila nova de Mallorques qui solia esser Call de la dita Aljama; lo qual alberch és alou del orde del Espital de Sent Johan de Jerusalem, de tot ço que sia tengut als procuradors dels converses olim juheus de la dita Aljama"*. (reg. 1997 f. 75 i 103v).

Afegiré una notícia d'un jueu astròleg: dia 11 de setembre de 1368, el rei Pere escriu al procurador reial de Mallorca sobre el fet que aquest reté 3.000 sous mallor-

quins que toca pagar al jueu Issaac Nafuç, domèstic del rei, i mestre astròleg. (Per gràcia reial de l'any 1366, foren assignats anualment a dit jueu 60.000 sous barcelonins). (reg. 1426 f. 185).

***

L'HOSPITAL DELS JUEUS

Dia 1 d'abril de 1378, el rei Pere concedia llicència a Jucef Affaquim, jueu mercader de la Ciutat de Mallorca, perquè pugui construir un hospital en el Call, per recollir jueus pobres i altres persones. El jueu vol destinar per aquesta finalitat la casa que ha comprat a Na Mona filla de Mosse Torça, situada en el carrer major del Call. El rei mana al procurador que aquesta gràcia sia obeïda. La carta és datada a Barcelona i signen com a testimonis: fra Joan arquebisbe Turritanus, Romeu bisbe de Lleida, Joan comte d'Empúries, Hugó comte de Cardona, i Joan Montanyes (?) de Predes. (ACA reg. 1437 f. 185v)

Ramon Rosselló

Fragment de l'Atlas Català

FOTO FELIP FORTEZA

NEU

Dia 8 de gener. Després de 29 anys de no fer-ne, el poble està tapat de neu. Molta gent no havia vist nevar mai i ara té ocasió de presenciar un espectacle impressionant. El poble pareix que està eufòric: la gent deixa la feina, els al.lots l'escola i el fred que fa no espanta ningú. La gent surt al carrer i fan pepes de neu, els ninses tiren bolles i els més grans, de vetlada, juguen a la plaça.

El poble, vist des de l'estació, sembla un paisatge nòrdic. I és que aiximateix ho pagava: va nevar des de les tres i quart fins a les onze.

Dia 9 de gener. El poble ha quedat gelat. Es comença a parlar de les pèrdues que ha ocasionat la nevada. Tota la producció de taronges i llimones s'ha vist afectada, en canvi el gra pareix que no ha sofert grans perjudicis ja que la terra s'ha amarat.

També cal comptabilitzar els accidents ocorreguts avui: més de set persones han hagut de menester assistència mèdica.

Dia 10 de gener. La gent just té ànsia de que no torni nevar, ja que el fred és intens.

Les carreteres cap a Son Servera, Son Carrió i Artà estan completament gelades i fins a mitjan matí no es poden transitar. La gent que hi ha d'anar a fer feina ha de prendre per les camades sense asfaltar.

Dia 15 de gener. El fred segueix i cauen les darres pampalloses de neu damunt el poble.

Dia 16 de gener. Les muntanyes del terme tornen aparèixer tapades de neu.

TENDREM TV-3!
TENDREM TV-3!
TENDREM TV-3!
TENDREM TV-3!
TENDREM TV-3!
TENDREM TV-3!
TENDREM TV-3!
TENDREM TV-3!

REIS

Dia 5 de gener arriben els Reis, carregats d'il.lusions. Els nins els esperen cantant i cridant a la plaça de l'Ajuntament. Hem de dir que el temps no acompanyava, però els nins ni se'n temeren.

NAIXAMENTS

El darrer dia de l'any neix a S'Illot en Jerónimo Fausto Mira Flanagan, fill d'en Jerónimo i na Cristina. Salut!

En Josep Sureda i na Margalida Artigues tengueren el primer al.lot del 85 en el terme. Va ser el dia 8 de gener a Son Carrió i li posaren per nom Jeroni. Enhorabona!

DEFUNCIONS

Deixa aquest món el dia 6 de gener en Jaume Font Riera. Era vidu i residia a Son Carrió. Al Cel sia.

El dia 13 de gener mor n'Antoni Riera Busquets a l'edat de 67 anys. Era casat i vivia a Sant Llorenç. Descansi en pau.

Na Catalina Rosselló Mascaró mor el dia 16 de gener a Sant Llorenç. Tenia 78 anys i era casada. Al Cel sia.

Mor a Sant Llorenç n'Eulàlia Caldentey Riera a l'edat de 81 anys. La vegem en el Cel.

Na Isabel Gual Mas va morir el dia 22 de gener a Sant Llorenç. Era vídua. Descansi en pau.

NOCES

Dia 5 de gener en Juan Salvà Rubio i na Maria Eulàlia Vidal Dalmau se casaren. Que tot els sigui enhorabona!

En José Manuel Calvento García-Pelayo i n'Antònia Fullana Servera es casaren dia 6 a Son Carrió. Salut!

També a Son Carrió, dia 19 de gener, es casaren en Tomàs Amores Galmés i na Margalida Febrer Guiscafré. Que no sigui res!

FOTO TRASPÈLS

MUNTANYISME

Ningú no s'ho hagués pensat mai que el campanar de l'Església de Sant Llorenç servís per a fer rappel a un grapat de joves. Havien d'adreçar la creu.

La plaça estava plena de gent amb la boca badada que mirava aquesta insòlita escalada.

Es veu que la fotografia que publicàrem fa un parell de mesos va servir per a qualque cosa.

MARIA Galmès
Antònia Servera

JARDINET

Com que publicàrem una "imatge" de la porqueria que hi havia a la sortida del poble, a mà esquerra, anant a Artà, l'Ajuntament ha decidit comprar el solar i fer-hi un jardinet.

És una iniciativa que aplaudim i que, si les arques municipals ho permeten, s'hauria de repetir més sovint a altres indrets de la vila.

FESTES

Dia 16 vespre la gent tornacalar foc als foguerons. L'Ajuntament, com cada any, reparteix coca a cada un d'ells. Varen estar animats i la Banda de Música i els dimonis es passejaren amb el mini tren de Cala Millor. Ja us podeu imaginar, els qui no ho véreu, la planta que feien.

Dia 17, beneides i festa de Sant Antoni. La gent, enguany, degut al fred, no s'ha lluit massa amb les carrosses. Aiximateix encara n'hi havia una dotzena.

FOTO TRASPÈLS

EL DEICSISME, QUELCOM MÉS QUE UNA AFECCIÓ

El deicsisme és una afecció que, encara que no és nova, s'ha organitzat i institucionalitzat fa pocs anys a Espanya, a diferència d'altres països on existeixen clubs i associacions veteranes. Aquest mot, que lògicament evoca poques coses a qui no coneix aquesta activitat, prové de la sigla "DX". La "D" significa distància i la "X" incògnita; ajuntant aquestes dues lletres i catalanitzant l'expressió tenim "deicsisme", és a dir, la recerca i identificació d'allò que, desconegut, ve de la llunyania.

Aquesta és una afecció la base de la qual són les ones de ràdio, però, malgrat el que en principi es pot creure, no té la mateixa dimensió ni el mateix contingut que la que anomenam "radioafecció", encara que de vegades coincideixen i poden ésser afins. El deicsista, persona que practica el deicsisme, es dedica amb el seu aparell de ràdio a rastrejar, sintonitzar, identificar i escoltar emissores de radiodifusió (comercials, públiques, lliures, utilitàries, etc.) que es poden trobar a les diferents bandes i freqüències que ens ofereix l'espectre radial.

Aquest espectre comença en les baixes freqüències de l'ona llarga i arriba fins a les més altes de la modulació de freqüència

(FM), passant per l'ona mitja i l'ona curta. Les emissores que es poden escoltar en aquestes bandes són innumerables i provenen de totes les parts del món. Depenent de les condicions atmosfèriques i de propagació, el deicsista pot gaudir de la sintonia d'emissores el senyal de les quals té l'origen en la part antípoda del planeta respecte del seu lloc de recepció. És cert, tanmateix, que una emissora amb base relativament pròxima al punt d'audició, moltes vegades presenta més dificultats per a sintonitzar-la que una altra que està alguns milers de quilòmetres més allunyada. Això es deu a les ja esmentades condicions de propagació, a la potència de l'emissora en qüestió, a les interferències i en definitiva al moment elegit per intentar la seva captació.

El que s'ha apuntat fins ara podria ésser qualificat com a merament tècnic, si bé no ho és tant. Una altra cara d'aquesta afecció és la que es refereix a l'aspecte informatiu i cultural. Ací la pròpia afecció es converteix en escola, ultrapassant d'aquesta manera el terme mateix.

(Informació extractada d'un fullet divulgatiu de la III Conferència Espanyola CEREDX facilitada per P. Moñino i traduïda per P.J. Lull).

Degut a la inminència de la construcció d'una base militar a la marida de Lluçmajor, concretament a la zona de S'Àguila, se va constituir a Lluçmajor, el passat 11 de novembre, la Coordinadora S'Àguila Lliure, integrada per organitzacions de caire divers (polítiques, culturals, etc.). En un principi les tasques de la Coordinadora es concentraren en tres objectius primordials:

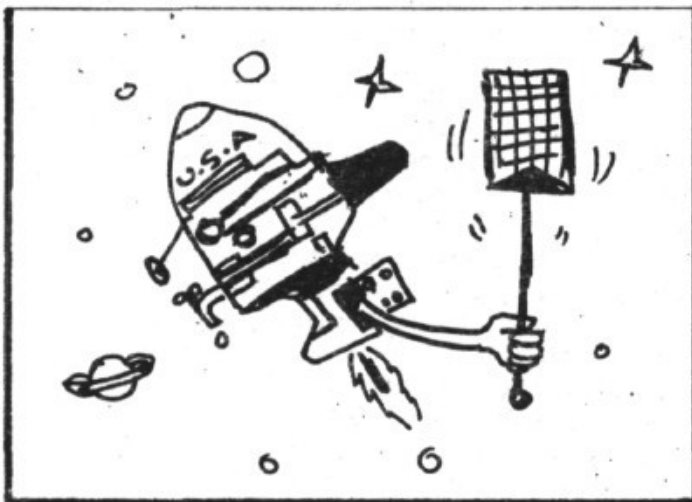
1.- Recollir i exigir informació als organismes pertinents sobre la naturalesa de la base (tipus d'armament a instal·lar, relacions amb l'OTAN, etc).

2.- Canalitzar la totalitat d'aquesta informació recollida als mitjans de comunicació, a fi de conscienciar la població de la gravetat de la instal·lació de la base.

3.- Reivindicar la no construcció de la base argumentant raons de tipus ecològic, antimilitarista, socioeconòmic, sociocultural, etc.

果天本天本天

FANDANGO ESCRIT EN XINÈS
(Lo que ha de fer un per
esser internacional).

NOTÍCIES: Nou satèlit antimissils americà.
Incloem foto.

LA BENZINA TORNA PUJAR

La famosa escaladora Margaret Benzina ha tornat fer incursions per l'Himalaia.

Mira-ho des del caire bo: aquí
no podem llegir "FANDANGO".

INTERNACIONAL

• REAGAN ÉS UN NEGRE

Fonts dignes de credibilitat asseguren que el president Reagan és negre. Lo que passa és que ho sap dissimular molt bé.

• JOMEINI S'AFAITA

Degut a una indolent invasió de puces, Jomeini ha hagut d'abandonar la seva estimada barba.

• FRAGA ES PA MONIA

(Més informació a la pàgina 123)

ABANS

DESPRÉS

BASTA DE PROBLEMES CAPILARS!!!
XAMPÚ "KORROSIW" HO SOLU-
CIONA TOT: CASPA, CAIGUDA.....

CUINA

La recepta d'avui és "Pàgina a la xilindrón". Lo primer s'agafa una pàgina de "Flor de Card" (preferiblement el "Fandango", ja que les de política poden produir indigestió). A més es caracteritza pel seu alt nivell nutritiu.

S'enforna devers cinc minuts i després es deixa una estona al "banyo Maria". Una vegada fet això es deixa refredar i se serveix amb guarnició de portades de "Inter-viu" o titulars de "LIB".

No vol dir que sigui comestible, però és molt entretingut.

QUI FA LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA?

De tota la vida, de sempre, de temps llunyans, els pobles de Mallorca i de la resta de les Illes Balears, han estat els qui han servat, amorosidament, la llengua que les nostres mares ens varen ensenyar, ja des del bressol. De tota la vida, de sempre, de temps llunyans, els pobles de les nostres contrades, han estat els qui, calladament, sense fer renou ni espants, han vetlat, han amoixonat i han besat el nostre bell parlar.

De tota la vida, de sempre, de temps llunyans, els pobles nostres -"nostres"- han estat qui, robant temps al temps, i alleugerint la butxaça de dinerets, han escrit, han publicat premsa forana, amb la parla nostrada. Som, els forans, els qui hem conservat, a través de la premsa, els bells costums d'escriure amb el sonor parlar que ensenyà, a cada un de nosaltres, nostre poble. La mal anomenada Premsa Forana, lluitant contra vent, contra marejol i contra mil i una coses més, ja sia semanalment, quinzenalment o mensualment, escriu amb la llengua normalitzada i, desgraciadament, tot patint dels cappares, dels directors i tècnics que ens comanden ens resulta que, suposam amb la millor de les intencions, quasi ens neguen el pa i la sal de les ajudes per espargir la cultura popular emprant la llengua normalitzada.

També és trist que certa premsa ciutadana rebi, amb una freqüència quasi ofensiva per a nosaltres, unes bones planes de propaganda -pagada naturalment amb dobbers de tots- un dia rera l'altre. ¿Escriuen, llavors, planes en la nostra llengua? ¿Fan cultura mallorquina emprant el parlar de fill major de nostra raça? ¿O culturitzen Mallorca i les Balears ensenyant la també bella llengua castellana? Com quedam? Qui està normalitzant la nostra llengua? La premsa ciutadana o la premsa forana? Les més de trenta publicacions associades escriuen part o tot en català. I ens demanam ¿quants de milions van destinats a aquestes publicacions? ¿Quants de mils de pessetes ajuden a pal·liar les quantioses despeses d'aquesta premsa humil, senzilla i nostrada?

Si realment la premsa de Ciutat normalitza la llengua, encara que sia poc a poc, nosaltres no hi tenim res a dir. Tan sols aixecam la nostra veu -que cada dia torna més forta- simplement perquè els forans ja

no tenim aquella por ancestral i ens sentim alliberats de la pressió de la Ciutat de Mallorca.

Avui demanam..... Demà exigirem!

- * MATERIAL FOTOGRÀFIC
- * ARTICLES DE LABORATORI
- * FOTOGRAFIES DE MARGALIDA MOREY

S'ESTUDI

General Mola, 11-E
(Baix de's Cos)

Tel. 55 40 78

MANACOR

MONSTRES CLÀSSICS

ELS FANTASMES SÓN ELS MOSTRES MÉS VELLERS I FAMOSOS. LA LLAGENDA DIU QUE SÓN ALMES QUE TRESQUEN AMB LA PROHIBICIÓ DE PUJAR AL "EL", PER MOTIUS DIVERSOS.

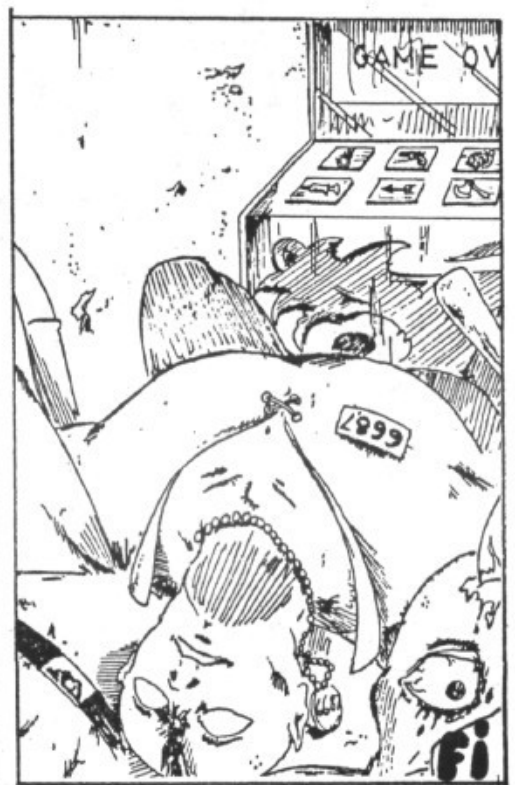
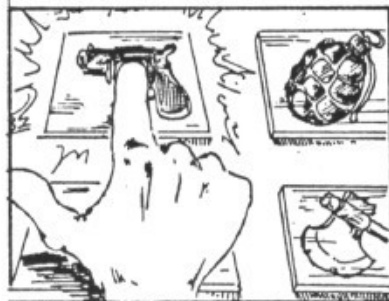
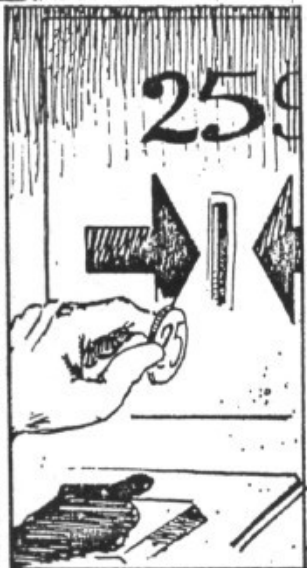
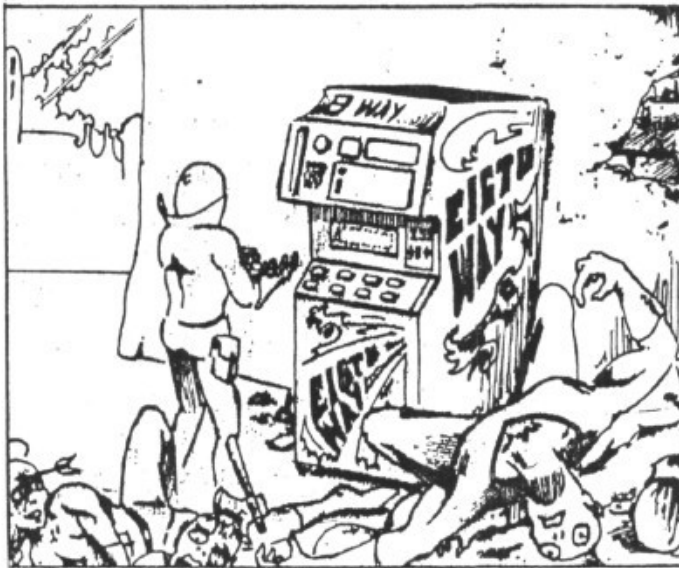
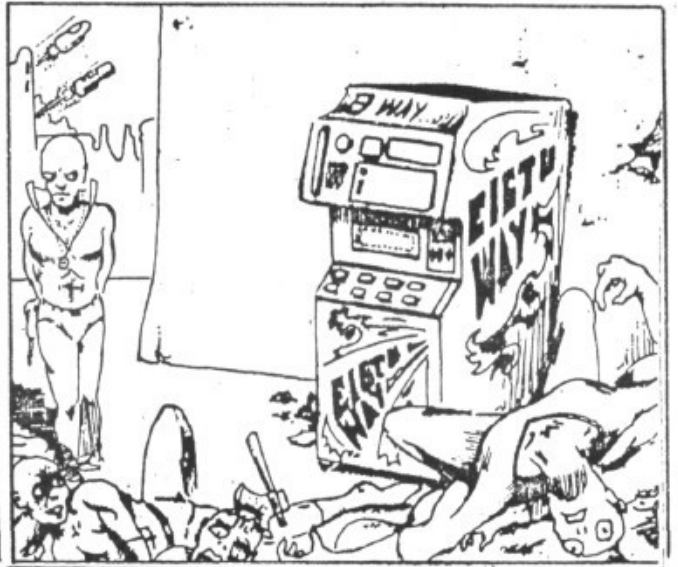
Aquí tenim imatges de fantasmes no reals tretes de la pel·lícula "AAAAAH", del director Por Suster.

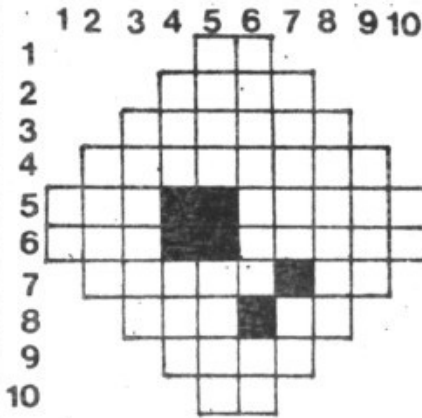
Lx Artens
1

Nº 668,7

GUIO: TOMEU
DIBUJOS TOMEU

MOTS CREUATS

HORITZONTALS.- 1.-Nota musical. 2.-Ostentació de pompa en una festa. 3.-Ès diu de la bèstia fera que ja està amansida. 4.-Reducte amb volta apta per a resistir els trets enemics. 5.-Bot petit per posar-hi vi. Atzavara. 6.-Nom de lletra. Cotar, tossar. 7.-Boja. Art. Constructe. 8.-Violenta irritació contra algú. Metall groc: 9.-Partícula molt petita d'una cosa. 10.-Interj. que denota esp. el dolor.

VERTICALS.- 1.-Nom de lletra. 2.-Tub per on surt el projectil llançat per una arma de foc. 3.-Prelat que presideix la dataria apostollica. 4.-Ca. Altar. 5.-Veu pública de lloança o blasme, reputació favorable o desfavorable. Indicació del temps en què un fet s'ha realitzat o ha de realitzar-se. 6.-Trau sobreposat cosit a la vora d'un vestit. Nàusea. 7.-Sentència antiga. Arbre de la família de les ulmàcies. 8.-Donar la primera escomesa a l'execució d'alguna cosa. 9.-Signatura que posa al peu d'una lletra o altre document de crèdit la persona que respon del pagament en cas de no fer-ho la persona obligada. 10.-Terminació verbal.

SOPA DE LLETRES

I N A S T D C S M A B
 A E S T O S S A L S E
 S S A T I J K C A B A
 T T P I L Q D J M T N
 I E M R I E K H O L P
 E I T A F H G M L B A
 R X N M G O I F E R R
 A M R A N R E P T O R
 M S T N A C I L A C O
 A P U I G R O I G S C
 P B R O S E R T S E A
 B F E R R U T X A C P

Apa! mirau si dins aquesta sopa de lletres hi trobau els noms de deu muntanyes de l'illa de Mallorca.

PROBLEMA

Una família de 27 membres (l'àvia, la tia, el matrimoni i 23 fills) dormen de la següent manera:

-L'àvia ocupa una habitació, la tia una altra i el matrimoni una altra. A les demés hi dormen els germans i les germanes per separat.

-A cada habitació on dormen germans, n'hi dormen tants com habitacions hi ha en què hi dormi qualche dona.

-A cada habitació on dormen germanes, n'hi dormen tantes com habitacions hi ha que ho dormi qualche home.

* Quants de germans i de germanes hi ha?

* A quantes habitacions dormen?

* Com es distribueixen per a dormir?

MARIA GALMES

ENDEVINALLA

Més de cent per un camí,
ni fan pols ni remolí.

FUGA DE VOCALS

S _ P R _ M _ R _ ; _ S _ S _ G R _ N _ R _ ,
 _ S _ S _ G _ N _ , _ S _ S _ S _ N Y _ R _ .

SOLUCIONS

Hi ha quinze germans que dormen dins tres habitacions (cinc dins cada una) i vuit germanes que dormen dins dues habitacions (quatre dins cada una). D'aquesta manera tenim que hi ha quatre habitacions on hi dorm qualche home i cinc habitacions on hi dorm qualche dona.

Són ses formigues.

ENDEVINALLA

Sa primera, és sa granera,
sa segona, és sa senyora.

FUGA DE VOCALS

MOTS CREUATS

SOPA DE LLETRES

F A
 G A L A
 D O M A D A
 C A S A M A T A
 G A T
 A G A V E
 R I C A R
 E N A
 O R A D A
 A L
 I R A
 O R
 A T O M
 A I

S A L S
 T
 A
 M T
 O
 R
 E
 I
 A
 M
 X
 E R
 I
 T O
 R
 A
 T N A C I L A C
 P U I G R O I G S
 R O S E R T E S
 R E R R U T X

JOIERIA FEMENIAS

LLISTES DE NOCES
OBJECTES DE REGAL

Carrer del Rector Pasqual, 8 * T. 569072

BANC ESPANYOL DE CRÈDIT

BANESTO

La major empresa bancària d'Espanya
al seu servei.

En Xesc fa sebre a sa seva clientela i an es qui no ho són que els Reis li varen dur un aparato alimentador de faros per mirar si duen es llums alts.

AUTOESCOLA CARDASSAR

major, 22

ESPORTS

SOLÈR »« PONT

Carrer Nou, 35 T.569310 SANT LLORENÇ

VIDRES I MIRALLS

CRISTALLERIA
Sant Llorenç

Carrer Major, 71
Telèfon 56 92 11

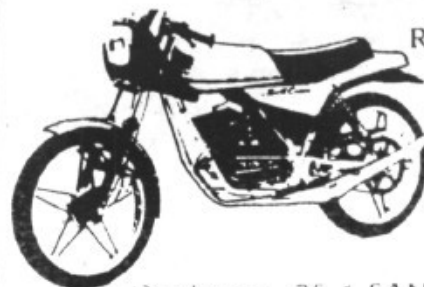

POLLASTRES
ROSTITS

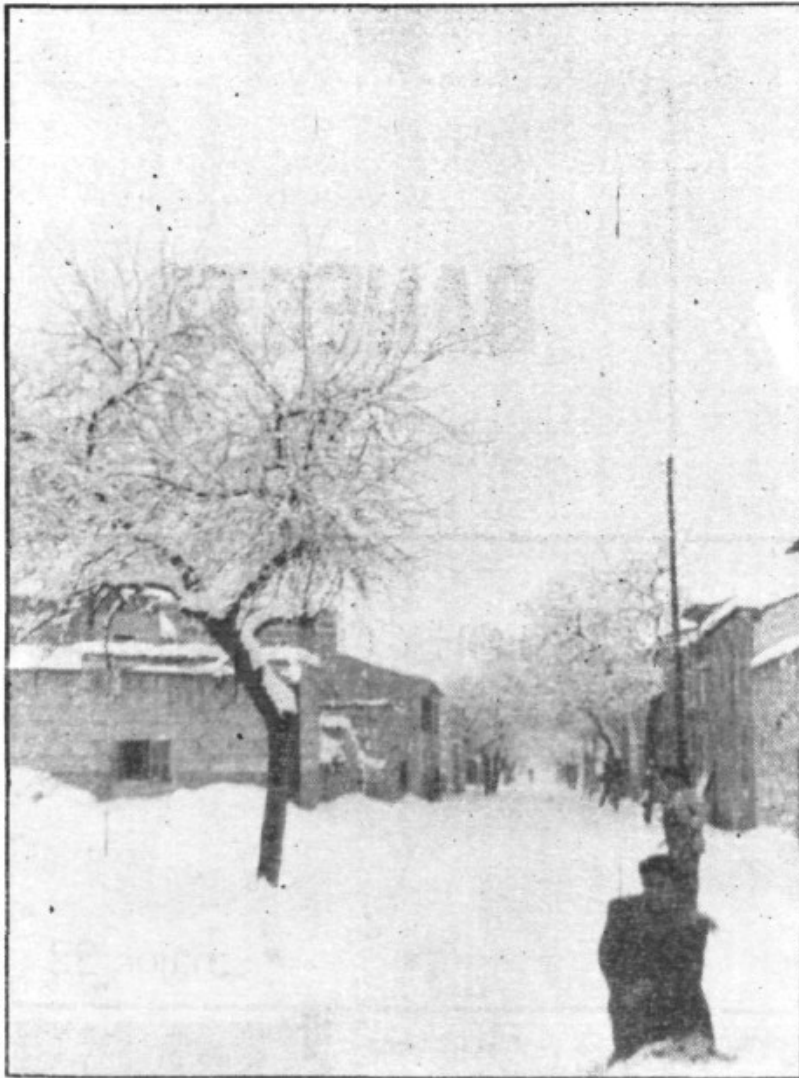
Sureda, 1
Telèfon 570624

CA'S SERVERI

TALLER
MECÀNIC
REPARACIONS
EN GENERAL

Cardassar, 25 * SANT LLORENÇ

SA NEU

Any 1956, any 1985. Vint-i-nou anys separen imatges semblants a la vila llorencina. Sí, l'any 56 n'hi havia més i n'era el vespre, enguany era de dia quan començà a nevar però... l'alegria dels infants era la mateixa, els perills de llengades també i la preocupació dels pagesos també (Ai! aquells tarongers!).

Si ens fixam en la fotografia podem veure que els anys, amb el seu pas, deixen inexorable petjada, tant en la fesomia de les persones com en la dels nostres carrers. La carretera de Son servera sembla arrabassada d'un altre indret, era un altre temps. Les façanes resten avui més arreglades, una situació econòmica permeté la preocupació per l'aspecte exterior de les vivendes (progrés, anam envant!), però aquesta mateixa situació econòmica portà altres necessitats que feren incompatibles façanes i verdor. I sucumbiren, voltats d'indiferència, aquells vells i entranyables arbres de la

carretera, testimonis muts del passeig dominical (ullades, l'espera d'una il·lusió; plàtans i acàcies que alguns sortosament encara coneguérem (tot és progrés?).

Guillem Pont

T'interesses pels problemes nostres?
Voldries aportar-hi des d'unes anàlisis clarificadorres fins a unes respostes adequades?
Consulta les possibilitats d'ajuda per un estudi, tesina o per una planera investigació a la fundació

"Serveis de Cultura pel Poble"
Carrer de la Mar, 6
Ciutat de Mallorca

Podem oferir-te uns estimulants, si bé senzills, mitjans econòmics, perquè puguis dur a terme el teu desig a favor del nostre poble i de la seva cultura.

Conèixer millor la terra que trepjam, la història que hem construït, els homes que frueixen i pateixen el pes del moment present, és a dir, conèixer l'economia, la geografia, la història, la problemàtica humana, social i política, i fer-la conèixer, és servir el nostre poble.